

**Univerzita Karlova
Filozofická fakulta
Katedra pedagogiky**

**Bakalářská práce
Jaroslav Weigl, DiS.**

Subkultura gothic a sociálně patologické jevy s ní spojené

**Gothic subculture and social pathology connected with this
movement**

**2011
DiS.**

Jaroslav Weigl,

Anotace a klíčová slova

Anotace česky:

Text popisuje subkulturu gothic. Věnuje se její novodobé historii, stylu odívání a také jejímu vlivu na společnost. Obsahuje řízené rozhovory s představiteli této subkultury a vědomostní sondu o subkultuře gothic mezi lidmi nepříslušejícím k této scéně ve věku 15-35 let.

Klíčová slova česky: Gothic, Cybers, Punk, Deathrock, Gothic Rock

Anotace anglicky:

This text is about gothic subculture. Describe history, fashion, music and its impact on society. Includes interviews with representatives of the subculture, and knowledge probe about the gothic subculture between people of this scene at the age of 15-35.

Klíčová slova anglicky: Gothic, Cybers, Punk, Deathrock, Gothic Rock

Poděkování:

Rád bych na tomto místě poděkoval mému vedoucímu práce doc. PhDr. Jaroslavu Koťovi, za cenné rady, připomínky a metodické vedení při tvorbě této práce. Rád bych také poděkoval všem respondentům, kteří se podíleli svými odpověďmi na vzniku praktické části. V neposlední řadě bych rád poděkoval mým rodičům za jejich trpělivost a snahu ulehčit mi psaní této práce.

„Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou/diplomovou práci vypracoval samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.“

Ve Slušticích dne 19. 5. 2011

podpis

Obsah

Úvod	9
------------	---

1. Původní význam slova gothic	11
1. 1. Původ kmenů.....	12
1. 1. 1. Náboženství a věrouka	12
1. 2. Středověk a víra v jednoho boha.....	13
2. Zdroje inspirace a předchůdci dnešní gothic scény	14
2. 1. Motivy z jednotlivých epoch společenského vývoje.....	14
2. 2. Dvacáté století a přelom tisíciletí.....	15
2. 3. Hnutí punk.....	15
3. Subkultura gothic v dnešní době.....	17
3. 1. Historické pozadí hudební scény subkultury gothic	17
3. 2. Kapely, které tvoří image subkultury gothic v zahraničí	19
3. 2. Gothická hudební scéna v České republice.....	23
3. 3. Móda české větve subkultury gothic.....	26
3. 4. Vztahy mezi komunitou subkultury gothic a veřejností.....	28
Praktická část.....	30
6. Cíle praktické části.....	31
7. Metoda výzkumu.....	32
7. 1. Řízený rozhovor.....	32
7. 2. Kvalitativní pilotní výzkumná sonda	32
7. 3. Výzkumný vzorek	33
7. 4. Popis sběru dat	33
8. Prezentace výsledků.....	34
8. 1. Řízené rozhovory	34
8. 2. Sonda.....	47
8. 2. 1. Grafické znázornění sondy.....	50
8. 2. 2. Závěrečné shrnutí sondy	51
9. Závěr.....	53

Úvod

Tato bakalářská práce, nesoucí název: Subkultura gothic a sociálně patologické jevy s ní spojené, popisuje subkulturu, která je posledních pět let více viditelná, a o které zatím neexistují v Čechách jiné prameny, než několik internetových stránek.

Důvodem zařazení práce pod předmět pedagogika je návaznost tohoto tématu, na téma subkultur, se kterými se mohou a budou učitelé potkávat častěji. Téma navazuje na rámcově

vzdělávací plány a s nimi spojené získávání kompetencí v oblasti tolerance, spolupráce, multikulturality, ale i povědomí o světě okolo.

Touto prací bych chtěl dát jak veřejnosti, tak akademické obci ucelené informace o této subkultuře, už jen pro to, aby ještě méně docházelo ke slučování podobně vypadajících názorových proudů a hudebních směrů.

Dalším důvodem je ten, že nevíme-li jak s danou subkulturou pracovat, můžeme nadělat více škody, než užitku. Kdo jiný by měl, neboť se jedná o subkulturu mládeže, umět s mládeží a dospívajícími pracovat a vzdělávat je, než právě pedagog, a zde si troufám říci jedno, jakého zaměření bude. Jestli půjde o pedagoga-učitele ve škole, nebo pedagoga volného času v nízkoprahovém zařízení, nebo pedagoga pracujícího na ministerstvu v komisi pro rámcové vzdělávání. Na každém z těchto lidí pak záleží, bude-li jeho práce přijímat rozdílnost nebo bude-li striktně stejná pro všechny, ale bude mít na zřeteli, čeho se vyvarovat.

Co se týká struktury práce, je práce rozdělena na část teoretickou a praktickou. V teoretické části se objeví historie této subkultury, doplněná o informace o jednotlivých kapelách, a také módní styl této subkultury, který je pro českou scénu méně podstatný. Součástí teoretické části je i pasáž o sociální patologii, která se může v hnutí objevit, nebo je s ním spojována. K definici sociální patologie v tomto hnutí využijeme tzv. „Gothické desatero“

Praktická část pak bude obsahovat řízené rozhovory s lidmi, kteří se na této scéně pohybují. Zároveň bude obsahovat i malou společenskou sondu, která bude zkoumat, zda náhodně oslovení lidé mají o této subkultuře nějaké povědomí a dovedou jí odlišit od jiné.

Cíle této práce jsou následující:

1. Poskytnout relevantní a strukturované informace o subkultuře, ovlivňující styl života mladých lidí.
2. S pomocí řízených rozhovorů v praktické části pomoci čtenářům rozlišit subkulturu gothic a emo.
3. Podnítit případné zájemce z řad studentů univerzity k důkladnějšímu průzkumu společenského povědomí o této subkultuře.

1. Původní význam slova gothic

Původní význam tohoto slova je třeba hledat mezi germánskými kmeny, v období kolem druhého století našeho letopočtu.

1. 1. Původ kmenů

V historických pramenech, jsou Gótové doloženi až v době, kdy sídlili na pravém břehu dolní Visly. Na území dnešního Polska se v polovině 2. století začali přesouvat jihovýchodním směrem. Ve 3. století žili v severním Černomoří v rozsáhlé oblasti mezi Dunajem a Donem, případně Dněprem. Během dlouhých migrací se k nim nepochybně připojovali příslušníci dalších kmenů, předpokládá se, že také Slované.

Část Gótů však ve Skandinávii zůstala (anglicky Geats, švédsky Götar), ti jsou známi ve švédských oblastech *Östergötland* a *Västergötland*. V Baltském moři, na ostrově Gotland žijí dodnes **Gutové** (švédsky Gutar), hovořící dialektem odlišným od švédštiny. Slova *Geat* i *Götar* pravděpodobně vycházejí z protogermánského slova *Gauta*, to je odlišné od kořenu *Gut*, z kterého pravděpodobně pochází slovo *Goth*. Existují názory, že rekonstruované slovo *Gut-þiuda* (gotický lid) je pravděpodobně originální forma jména Gótů¹.

Volným parafrázováním slov britského archeologa a historika by se dalo říci toto: „To, jak hluboce tento kmen a jeho následovníci poznamenali světové dějiny, si můžeme uvědomit i z toho, že se stali spolu s Římany jedním ze dvou kmenů, po nichž byla pojmenována celá jedna epocha. Po epoše románské nastal věk gotiky.“²

1. 1. 1. Náboženství a věrouka

Germáni obecně byli společností, která uctívala mnoho bohů, jež měla rozdělené do kast podle jejich moci a vládou nad danou oblastí. Základní rozdělení je na Ásy a Vány. Ti první byli bohové pro válku a náboženství a ti druhí se starali o zemědělství.³ Důležité je vědět, že právě ona spřízněnost s přírodou a přírodními silami, je základním stavebním kamenem pro Americkou odnož novodobé Gothické subkultury.

Nicméně i pro Evropany se v dávné mytologii nachází spousta témat, která k nim promlouvají skrze texty jednotlivých kapel.

¹ HEATHER, Peter. *Gótové*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. 408 s. ISBN 80-7106-199-9.

² TODD, Malcolm. *The Early Germans*. Oxford: Wiley-Blackwell, 1992. 283 s. ISBN-13: 978-0631199045.

³ Relevantní informace o germánském náboženství lze najít na portálu Wikipedia, nebo Schlette, F., *Germáni mezi Thorsbergem a Ravennou: kulturní dějiny Germánů do konce doby stěhování národů*. Praha: Orbis, 1977

1. 2. Středověk a víra v jednoho boha

Středověk je symbolem rytířů, hrdinů, lidského utrpení, bojů a válek pro mamon a území. Jeho symbolem jsou, ale také monumentální katedrály a stavby, které mají člověku ukázat jeho malost (ve smyslu udržet jej v pokoře a bázni), moc a zároveň velkolepost a sílu víry.

Termín **gotika** nebo **gotický** se vztahuje ke Gótům. Epoše jej přisoudil s opovržením Giorgio Vasari a další italští humanisté; „gótské“ umění pro ně znamenalo asociaci primitivního či barbarského. Ve Francii byl tento sloh nazýván „style ogival“ – sloh lomený.⁴

Gotický sloh vznikl postupným vývojem ze slohu románského. Počátky gotického slohu začínají ve Francii a jsou spojeny s vybudováním opatství v Saint-Denis poblíž Paříže. Ve vzniklém stylu je i proto do jisté míry obsažena filozofie směřování za Bohem, která je po formální stránce vyjadřována vertikalizmem, oproti románskému slohu došlo především u staveb také k značnému prosvětlení a „odhmotnění“. Gotika, na rozdíl od románského slohu, již nedosáhla plného rozšíření po celé Evropě, ale především v její západní a centrální části.

Není žádnou záhadou, že klenuté stropy, okna a portály v gotických stavbách mají podobu sepjatých rukou k modlitbě. Připočteme-li velikost některých staveb, musí se nás při jejich návštěvě, či jen pouhém uzření z projíždějícího auta, zmocnit posvátná bázeň a jakási neviditelná síla nás musí přinutit uvažovat, co za úsilí bylo potřeba ke zbudování této stavby.

Pokud vstoupíme do některé z těchto staveb, můžeme pocítit lehké mrazení, či jiné pocity, které ještě umocňuje velikost stavby. Právě touha po přiblížení k bohu je charakteristická pro ty, jež jeho přízeň ztratili. Od dob první orby a obdělání prvního pole lidé hledají cestu zpět ať na nebesa či k matce přírodě. Od dob první orby se lidé postupně vzdalují a vzdávají své přirozenosti, kterou nahrazují jinými substitucemi.

Je otázkou, na niž si musí každý odpovědět sám, dle svého vnitřního pocitu, na kolik jsou texty kapel svázány právě s touto touhou po návratu, neboť prvky romantismu, magičnosti, hledání jsou v těchto textech patrné.

⁴ STAŇKOVÁ, Jaroslava; VODĚRA, Svatopluk. Praha Gotická a Barokní. Praha: Academia, 2001. 222 s. ISBN 80-200-0866-7

2. Zdroje inspirace a předchůdci dnešní gothic scény

Subkultura gothic není subkulturou, která by vznikla v jednom okamžiku a se svým stylem projevu. Vyvíjela se a postupně k sobě přibírala motivy, které dnes můžeme pozorovat.

2. 1. Motivy z jednotlivých epoch společenského vývoje

Období středověku dalo do vínku subkultuře gothic jak tvrdost a sílu tak i spoustu činů a osob, které vlivem pozdějšího romantismu získaly poetický nádech. (Karel Martel, Robin Hood, Thomas Torquemada, Erzsébet Bathory, křížové výpravy)

Po období středověku přichází období renesance, které se navrácí k antice a čerpá z ní velkou inspiraci. Jsou znovuoživena díla a způsoby tvorby z antiky (vrací se traktáty a polemiky). Renesance se od boha obrací k člověku. Významné osobnosti, z jejichž tvorby čerpá gothická scéna jsou Francois Villon, Dante Alighieri, William Shakespere.

Dalším inspiračním proudem v dějinách je romantismus. Romantismus převážně anglický. Anglický romantismus se obrací zpět ke gotice, ze které čerpá inspiraci v podobě udatných rytířů, tajemstvím opředených legend, magie a nadpřirozena. Styl této doby se stává nedílnou součástí některých větví gotické subkultury v dnešní době.

Dalším důležitým prvkem pro gothic scénu je Viktoriánská Anglie, jejíž styl a honosnost dali vzniknout jednomu dalšímu gothickému proudu.

Subkultura gothic čerpá z této doby především honosnost oblečení, aristokratického ducha. Někteří umělci, ať hudební nebo grafičtí tvoří, nebo jen vystupují pod jmény, jako Hrabě La Fey, Lady Rovená, Sir Darkblade.

Důležitým prvkem, pro nějž je doba 19. století ceněná je také rozvoj literárního žánru nesoucím jméno horor a s tím spojené jméno Bram Stoker. Autor hraběte Drákuly dá vzniknout (alespoň v Americe) jedné celé větvi gothické subkultury s názvem Vampire Goths.

Pro Evropany byl Stokerův přínos využit hlavně ve století dvacátém, kdy maďarský herec Bela Lugosi ztvárňuje hraběte Drákulu v divadelní a posléze filmové inscenaci.

Lugosi se po své smrti stane legendou a kapela Bauhaus nahraje píseň, která by se dala označit za gothickou hymnu, s názvem Bela Lugosi's dead (Smrt Bély Lugosiho).

2. 2. Dvacáté století a přelom tisíciletí

Dvacáté století přináší obrovské změny, definitivně padá většina systémů stojících na feudalistických základech (pád monarchií a císařství), vláda se dostává do rukou demokraticky volených zástupců lidu. Spolu s pádem systémů a vznikem nových, se objevují také nové problémy a některé přerůstají do celosvětových konfliktů.

Na podkladě společenských událostí vznikají nová uskupení, která se snaží žít po svém způsobu.

Hnutí, které předchází gothick rocku je hnutí punk. Z punku se o několik let později oddělí skupina, která se stane zakládající pro gothickou scénu.

2. 3. Hnutí punk

Jedná se o hudební a životní styl. V angličtině slovo punk znamená „výtržník“ nebo „veteš“. Punk jako hnutí vznikal postupně v druhé polovině sedmdesátých let hlavně v Anglii. A postupně si prošel třemi vlnami.

První vlna 1967-77 bylo období protopunktu, v této době se začal punk formovat. Opouští styl glam rocku (zastoupený v té době Davidem Bowiem) a zaměřuje se na jednodušší styl hraní a jednoduchá poselství.⁵

Druhá vlna 1977-1985 je klasickým punkovým obdobím, kdy se punk rozšiřuje po většině zemí Evropy, včetně východu. V tomto období začíná kapela Sex Pistols svou kariéru, v roce 1977 do ní přichází legendární Sid Vicious, a kapela získává svou image a pozici na punkové scéně. V těchto letech se punk formuje do své finální podoby, jak ho známe dnes, díváme-li se na minulost.⁶

⁵ SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže : uvedení do problematiky*. Praha : Grada Publishing, 2010. 288 s. ISBN 978-80-247-2907-7.

⁶ tamtéž

Třetí vlna 1985- dodnes by se dala nazvat postpunkovou. Do hry zde vstupuje komerce a na punk módě se začíná vydělávat⁷. Ke scéně přicházejí i ti, kteří k ní nemají žádný vztah a jen se jim líbí několik prvků (kostkovaný vzor kalhot, vysoké boty, placky a nášivky). Punk se začíná tříštit a malé skupiny se více radikalizují. Punk přetrvává jako hudba pro mladé, hlavně díky neopunkovým skupinám The Offspring, Green Day.⁸

Punk nemá žádný jednotný ideový směr, nejrozšířenější postoje jsou odpor vůči nacismu, komunismu, rasové diskriminaci, politice, válčení, globalizaci, konvencím či komerci. Mnoho punkerů má blízko k anarchismu. Objevují se bohužel i skupinky ultrapravicových punkerů nazývajících se nazi punks.

Hudebně punk využívá jednoduché melodie zpravidla o několika akordech a ostrého, často satirického textu, ve kterém je převážně kritizována politická situace, lidská neschopnost, komerce.

Velká část filosofie hnutí se odráží v následujícím příkladu písně Reformy od kapely SPOTS⁹. (ukázka je jen částí písně)

SPOTS - REFORMY
Nečekám nic od reforem,
nových zásad, nových norem,
miluju jen kladivo,
které bije na zdivo.

Svět jaký byl, vždy bude stejný,
život stejně beznadějný,
lze jen tížit kladiva
udeřiti do zdiva

⁷ SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže : uvedení do problematiky*. Praha : Grada Publishing, 2010. 288 s. ISBN 978-80-247-2907-7.

⁸ tamtéž

⁹ <http://www.spots.cz/>

3. Subkultura gothic v dnešní době

Dnešní doba poskytuje možnost vyjádření všem žánrům a stylům ať v hudbě, módě, literatuře tak způsobu života. Gothici nevznikli den ze dne, ale ani nejsou sektou, která by se snažila přežít už od dob starých říší jako Assasíni, nebo středověku jako Ilumináti. Vývoj subkultury gothic v novodobé historii byl pozvolný a reagoval na situaci ve společnosti.

Následující podkapitoly se budou zabývat třemi hlavními směry, které se s touto subkulturou musí pojít zcela určitě. Půjde o hudbu, módu a styl odívání, vtahy společnost x subkultura.

Subkultura gothic obecně sama sebe deklaruje, jako převážně hudební scénu a tak bude tato kapitola obsáhlá.

3. 1. Historické pozadí hudební scény subkultury gothic

Vznik hudební scény této subkultury se počítá do roku 1977, kdy začala hrát punková kapela s názvem Warsaw. Byla stejná jako předešlé punkové kapely. Jediné, co bylo rozdílné, byla energie a atmosféra, která z kapely šla. Toho členové kapely využili, změnili název na Joy Division¹⁰ a s novým zvukem dali vzniknout temné odnoži punku.

Kapela byla kritizována za svůj název, neboť měl spojitost s Nacistickým Německem. Členové kapely popírali jakoukoliv propojenost a jejich texty v žádném případě neobsahovali ani stopu rasistické ideologie. To, co evokovaly texty Iana Curtise, byl pocit bezmoci, beznaděje a zoufalství.

Nový zvuk, který kapela měla, nazval její manažer (Anthon H. Wilson) „gothickým“ a dal tak základ celému směru, který vznikl.

Další kapela, která začínala jako punková skupina, aby posléze postupně změnila svůj zvuk v daleko temnější verzi punku, byli Siouxsie and the Banshees. Ti, společně s Andi Sex

¹⁰ Joy division – název pro části koncentračních táborů za II.sv. války, kde vězni (převážně ženy) musely být po vůli nacistickým dozorcům. Popsáno v knize The house of dolls zdroj: <http://www.urbandictionary.com/> nebo http://en.wikipedia.org/wiki/Joy_Division_%28disambiguation%29. Význam slova disambiguation znamená odstraňování dvojsmyslů. Systém se zaměřuje na vyhledávání všech dostupných významů slov nebo slovních spojení, aby mohl garantovat komplexní uchopení těchto slov (například se jedná o styl práce některých výkladových slovníků – třeba již zmíněný urbandictionary.com)

ze Sex Gang Children byli rovněž označováni jako "gothičtí". UK Decay a Bauhaus byli během svého vývoje výrazní především pozoruhodně temným, zahloubaným zvukem.

Ve skutečnosti byla ranně "gothická" hudba mnohem častěji označována jako "deathrock". Deathrock byl výrazně ovlivněný punkovým zvukem, na rozdíl od toho, co začalo být chápáno pod pojmem "gothický" v průběhu let.

V Británii se deathrocková scéna soustředila a kvetla v malém klubu zvaném **Batcave**. Právě zde začínaly kapely jako Bauhaus, Alien Sex Fiend, The Sisters Of Mercy a mnoho dalších později zvučných jmen. **"Batcave scéna" je považována za základní kámen v mozaice moderní gothické scény.**

V průběhu času přichází odliv lidí a fanoušků z této scény. Vina je přikládána opět jako u punku komercionalizaci některých kapel, a hlavně je obviňována MTV, která nesprávně označovala některé interprety za gothické a tím na tento styl lákala nové lidi. Jakmile tento krok byl prozrazen, někteří fanoušci zůstali u poslouchané kapely a někteří odešli jinam.

Navzdory všem těmto negativům se koncem 90. let objevilo několik velmi dobrých hudebních uskupení. Kapely typu Changelings, Faith and the Muse, a The Crüxshadows pokračovali v provozování nové, kvalitní gothické hudby pro ty, kteří zůstali.

Novým nábojem pro tuto scénu se stalo uskupení Cinema Strange. Ti představovali nové hnutí, které bylo nazváno "newgrave", ačkoliv častěji bylo zasvěcenými příznivci nazýváno jako "deathrock".

V první dekádě jednadvacátého století se na gothic scéně objevují kapely z počátků, ale i nové méně či více zdařilé projekty.

3. 2. Kapely, které tvoří image subkultury gothic v zahraničí

V této podkapitole se budu věnovat kapelám, které stály jak u zrodu této subkultury, ale i těm které hrají dnes a podle nichž se formuje dnešní scéna.

Nebudu zde záměrně zmiňovat americkou scénu, neboť o ní tato práce není. Tato kapitola se zaměří na Evropu. O každé kapele, zde zmíněné, zde bude malý medailonek, k němuž bude přiložen i překlad části některé jejich písně, aby si čtenář mohl udělat letmý obrázek.

The sisters of mercy ¹¹

Asi nejznámější představitel britské vlny Gothic rocku. Skupina vzniká v roce 1979, kdy se za mikrofon postavil někdejší bubeník Andrew Eldritch a svůj post za bicími obsadil autematem, kterého nazval Dr.Avalanche. Skupina se v průběhu let proslavila natolik, že se stává spolu s několika dalšími, vzorem a legendou mezi kapelami tohoto stylu. Mezi nejznámější hity patří Temple of Love (1983), Lucretia, my reflection, First and Last and Always, Dominion. Za celou dobu hraní se v kapele vystříдалo 12 lidí. Kapela má nyní 3 členy. Původní už je jen Andrew Eldritch.

Kapela stále hraje a informace o ní, i o koncertech lze nalézt na <http://www.the-sisters-of-mercy.com>

Ukázka píseň Dominion

*in the heat of the night
in the heat of the day
when I close my eyes
when I look your way
when I meet the fear that lies inside
when I hear you say*

*v žáru noci
v žáru dne
když zavřu oči
když podívám se cestou tvou
když potkám strach, jež uvnitř leží
když slyším tě říct*

¹¹ zdroj obrázku internet <http://www.hudebniskupiny.cz/the-sisters-of-mercy>

Další kapelou, která stojí za zmínku, už jen proto, že frontmanem kapely je žena, jsou:

Siouxsie And The Banshees¹²

Je britská kapela, založená roku 1976. Původně punková skupina, později zakladatelská ikona a estetický vzor gothic rocku. Kapela vystupovala dvakrát v Praze. Osobou, která skupinu vedla, byla Susan Janet Dallon (umělecky známá jako Siouxsie Sioux – od toho také název kapely). Banshees byli ve své době jednou z nejzajímavějších kapel a svým významem ovlivnili hudební hnutí osmdesátých let. Za zmínku také stojí píseň *Face to Face*, která zazněla v Batmanovi. Kapela se okolo roku 2004 rozchází a Susan samotná koncertuje na *Finale : The Last Mantaray And More Show* v Londýně v roce 2009. Mezi lety 2004-2009 odehraje a natočí několik dalších písní společně se svým partnerem Budgiem (projekt The Creatures z let 1989-2004). Kapela již společně nehraje.

Ukázka píseň Face to face

Another life

Jiný život

another time

jíný čas

We're Siamese twins writhing intertwined

Jsme Siamská dvojčata svíjící se v propletení

Face to face

z očí do očí

no telling lies

neříkáš lži

The masks they slide to reveal a new disguise. masky sklouznou a odkryjí novou přetvářku zas.

¹² Zdroj obrázku <http://www.last.fm/music/Siouxsie+and+the+Banshees/+images/26535961>

Další kapelou, která se podílela na vzniku gothické scény byla, pro svůj název často kritizovaná, kapela Joy Division.

Joy Division¹³

Čtyřčlenná punková kapela původním jménem Warsaw se objevila roku 1977 v anglickém Manchesteru. Z počátku měla tři členy a nebyla nijak úspěšná. Došlo k výměně bubeníka a posléze i k přejmenování kapely. Během roku se do kapely přidává i její pozdější ikona Ian Curtis. Svou slávu má kapela opravdu zaslouženou, protože celé dny nedělá nic než jen že zkouší a piluje svůj styl. I když pak díky novému zvuku se stává slavnou, předchozí doba se podepíše na zdraví zpěváka Curtise. Jeho epileptické záchvaty se množí a přidávají se deprese. Třikrát se pokusí o sebevraždu a třetí pokus vyjde. Kapela v současné době už nehraje

Ukázka píseň Ice Age

Searching for another way,

Hide behind the door,

We'll live in holes and disused shafts,

Hopes for little more.

Hledání jiné cesty,

jež za dveřmi se skrývá,

žijeme v dírách a opuštěných šachtách

Doufaje v něco víc.

Neméně slavnou kapelou, na kterou by se nemělo zapomenout, Je opět britská kapela Bauhaus.

¹³ více o kapele nebo <http://www.joydiv.org/> zdroj obrázku

<http://playingspoons.wordpress.com/2008/11/27/joy-division-and-new-order-classic/>

Bauhaus¹⁴

Za tímto názvem se schovává jedna z kapel, která vytváří, dá se říci, hymnu gothického stylu. Kapela začíná hrát v roce 1978 a o rok později nahrávají svou nejslavnější píseň. Nese název "**Bela Lugosi's Dead**". Název naráží na úmrtí jednoho z nejslavnějších hororových herců Bely Lugosiho¹⁵, který mimo jiné ztvárnil Drákulu a vůbec proslavil horor, jako žánr, v první polovině 20. století. Kapela měla 4 členy a jejími největšími hity jsou: The passion of lovers, Bela Lugosi's Dead, Dark entries a další. Kapela prozatím končí rokem 2008 albem „Go Away White“ a někteří členové se vydávají na sólové dráhy.

Ukázka píseň "Bela Lugosi's Dead"

Alone in a darkened room

The count

Bela Lugosi's dead

Undead undead undead

Sám v potměšlém pokoji

Hrabě

Bela Lugosi je mrtev

nemrtvý, nemrtvý, nemrtvý.

Kapelou, jež začíná v roce 1982 tvořit svůj deathrockový image je Alien Sex Fiend

Alien Sex Fiend¹⁶

Na scéně spatřila „světlo“ světa tato kapela v roce 1982 v malém klubu Batcave. Nik Wade (Nick Fiend) a Chrissie Wade (*Mrs Fiend*) dali dohromady kapelu. Známými se stali díky svému charakteristickému zvuku a projevu - gothický punk s prvky death rocku, elektroniky a psychadelického kabaretu. Žádná jiná skupina je v tomto nemohla napodobit a tak vznikají alba *Who's Been Sleeping in My Brain?*, *Acid Bath* a další. Mezi hity se tak řadí písně jako *Ignore the machine*, *I am a product*, *I am her Frenkenstein*. V kapele se časem vystřídali David James

¹⁴ <http://www.bauhausmusik.com/> zdroj obrázku <http://www.vampires.com/bauhaus-plus-twilight-news/>

¹⁵ http://cs.wikipedia.org/wiki/B%C3%A9la_Lugosi

¹⁶ <http://www.asf-13thmoon.demon.co.uk/> zdroj obrázku <http://boblucan.blogger.cz/GOTHOLOGIE/GOTHOLOGIE-II>

(Yaxi Highrizer), John Freshwater (*Johnny Ha-Ha*), Rat Fink — bubeník/kytarista, Doc Milton. Kapela stále hraje.

Ukázka píseň Ignore the machine

Couldn't get to sleep this morning

I watched the sky

I couldn't see

There weren't no warning

I watched you burn last night.

Ráno nemohl jsem spát

pozoroval jsem nebe

Nemohl jsem zahlédnout

žádné varování

viděl jsem tě hořet minulou noc.

3. 2. Gothická hudební scéna v České republice

Na české scéně a ryze české kapely jsou nejznámější následující dvě. XIII.století a Bratrstvo Luny. Kapel, pohybujících se na české gothic scéně bylo více, ale dnes již nehrají, hrají jiný žánr a gothická byla jen jedna skladba, nejsou o nich relevantní informace z více zdrojů, nebo o nich nejsou informace vůbec, protože stihly zaniknout, než je někdo zanesl do internetové databáze. Zároveň kapely nebyly tak slavné, aby si zasloužili knihu.

První kapelou v tomto popisu bude tedy stálice české gothic scény, kterou je Jihlavská kapela XIII. Století¹⁷.

XIII. Století

Kapela vznikla v roce 1990. Předchůdcem byla legendární punková formace Hrdinové nové fronty, přičemž už ve tvorbě HNF bylo možné vystopovat prvky gothic rocku a především horror-punku (dema Horrorový věk, Nová Drakulomania). Skupina okolo bratrů Petra a Pavla Štěpánových vydává pod novým názvem nejprve dvě dema (Vampire Songs for Agnes a Demoniac, obě 1991) a následně i první řadové album Amulet (Monitor, 1992).

¹⁷ <http://www.xiiistoletí.com/> zdroj obrázku <http://www.cechovka.cz/UploadedFiles/2109.jpg>

XIII. století vychází především z tvorby The Sisters of Mercy a dalších gothic rockových kapel leedského stříhu a nabízí přímočarou kytarovou jízdu s texty zpěváka Petra Štěpána. Na následujícím albu *Gotika* (Monitor, 1994) je poměrně zřetelný příklon k rockovému mainstreamu, na albu *Nosferatu* (Happy Music, 1995) naopak dostává slovo hutná kytara.

I přes personální obměny kapela funguje dodnes a v nepravidelných intervalech vydává řadová alba. Existuje celá řada neoficiálně vydaných demonahrávek skupiny. Zmiňme také popularitu v zahraničí, především v Polsku.

Abych zachoval styl, jakým jsem v předchozích kapitolách informoval o kapelách, uvedu i zde píseň, jako obrázek tvorby. Rozhodl jsem se pro píseň *Elizabeth*, která se v Polsku stala téměř mantrou.

Píseň Elizabeth

*Jako černá orchidej vždy k ránu uvadáš,
noci plné temných tanců píseň nepoznáš,
nahé tělo vzýváš rudou koupelí,
temné tóny varhan věže hradu hlídají.
Elizabeth - tvá krvavá cesta Bohu hříchem se zdá
Elizabeth - si hledaná milovaná*

Druhou kapelou viditelnou na české gothic scéně je kapela s poetickým názvem Bratrstvo Luny.

Na oficiálních stránkách kapely <http://bratrstvoluny.com> najdeme poeticky šifrované informace o této bezesporu zajímavé kapele. Pro tuto bakalářskou práci použitelný text vyšel v internetovém časopise (e-zinu) R. U. M. (renesance underground music). Zdejší text s datem 21. 9. 2009 jsem prostudoval a sestavil krátký medailonek o této kapele, po vzoru předcházejících stránek.

¹⁸Bratrstvo Luny

Party na polském hradě Bolkow

Ukázka píseň Fantasmagorie

*Je to ve mně, uniknout nejde,
spojené cesty, jeden světadíl.
Nenechám rušit gotickou duši,
tančení do černě oděných víl.*

*Svíce oslavuje odchod Apollóna,
na trůnu sedí šera svit.
Luna se usmívá, dolévá vína,
touhy je třeba ukojit!*

Kapela vznikla roku 2006 v Kralupech nad Vltavou, jako projekt autorské dvojice hraběte R. X. Tháma a lorda Darkthepa. Styl gothic rock provází celou její tvorbu plnou mystických obrazů, historie, poezie. Kapela nehraje vícekrát než 1x do roka. Kapelu doprovází na koncertech a nahrávkách řada hostů. Někteří s kapelou i dlouhodobě spolupracují a mají stejně tajemná jména jako její zakladatelé (vokalista Maestro Xpil). Kapela bude 24. 7. 2011 hrát na Castle

¹⁸ Zdroj obrázku <http://www.fobiazine.net/article/2597/bratrstvo-luny--luna-je-mocna-spasitelka-noci8230%3B/>

3. 3. Móda české větve subkultury gothic

V této podkapitole se pokusím popsat nejhlavnější prvky, které se nacházejí v módě této subkultury a zároveň vysvětlit nejčastěji používané termíny v této práci, jakými jsou Cybers, Cyber goth, Deathrock.

Je důležité říci, že móda je stát od státu jiná a ve většině případů závislá na několika věcech. Jedná se o věk dotyčného a jeho sociální status. Často zde srovnávám USA a Evropu. Je to z důvodu počtu členské základny. V USA se goths počítají na desetitisíce, kdežto v Evropě na tisíce (cca kolem 2000-4000). Toto vede k tomu, že některé směry gothické subkultury se mohou snáze prosadit jako například corporate goths¹⁹. Běda ale u nás v Čechách, pokud by nějaký manažer přišel s černými nehty a očními stíny, nebo v obleku aristokrata z 19. století.

U nás v republice je velká úprava zevnějšku líčením charakteristická spíše pro mladé do cca 22 let, poté přichází útlum, který vede k jinému způsobu sebevyjádření (například oděvem, nikoliv líčením.). Ačkoliv se to může zdát zvláštní, i gothici chodí do práce a mají své koníčky, které s tunou makeupu na obličeji a sítovaným oblečením prostě nejdou realizovat.

Móda tohoto stylu se skládá ze tří základních věcí: oblečení, líčení, doplňky.

Oblečení

Sestává se většinou z tmavých (nejlépe černých) věcí, jak u mužů, tak u žen. Obecně platí zásada, že v tom má být člověku dobře. Veškeré oblečení se podřizuje módě daného gothického vyznání. Například Victorian goth styl se váže na honosnou módu Viktoriánské Anglie, naproti tomu deathrock je charakteristický kůží (bundy – křiváky, kalhoty), vysokými botami, černočerveným nebo oranžovým kostkovaným vzorem, jež převzal z punku. Nejviditelnějším znakem deathrocku jsou upravené vlasy do tzv. číra. Tento styl úpravy vlasů převzal deathrock od punkerů.

Využití v gothic módě nachází i sítovina, hlavně pro dívky, ale občas jí nosí i muži.

Většina šatníku byla ze začátku domácí výroby, případně ze second handu, či zděděná. U některých lidí je tomu tak do dnes. Je to ze dvou důvodů. Ani tomuto odvětví se nevyhnula

¹⁹ www.corporategoth.net

komercializace, což se gothickům moc nelíbí a stejně jako punk proti tomu brojí. Další věcí, která s tím souvisí je cena²⁰. Korzet do výbavy Victorian gothičky je sice krásná a důležitá věc ale dát za něj více než 3000 korun, je v dobách kdy je dívka 16 a není jisté, jestli jí to vydrží, dost drahá záležitost nejen pro ni, ale i pro pracující rodiče.

Zmínil jsem termín Cybers, Cybergoth. Tito příslušníci gothické subkultury jsou pravým opakem svých temných soukmenovců. Zatímco tmavě oblečeného gothicka byste ve tmě téměř neviděli, Cybera nepřehlédnete. Jejich oblečení a vizáž je velice futuristická. Inspirují se sci-fi filmy a vytvářejí na svém oblečení i tělech různé znaky cyberpunku a moderních technologií (neonové dready, fosforeskující nebo blikající části oděvu, malování případně invazivnější techniky pro vyobrazení elektroniky na těle). Poslouchají Electronic Body Music²¹.

Líčení

Zde opět dominuje černá barva. Do protikladu nebo pro zvýraznění černé se používá bílý podklad. Toto extrémní líčení je charakteristické spíše pro zahraničí než přímo pro českou republiku.

Líčení zástupci obou pohlaví, lakují si nehty na černo, podbarvují se oči nebo rty. Líčení charakterizoval Raven Digitalis²² jako uměleckou tvorbu a zrcadlení vnitřního světa.

Je důležité říci, že tato subkultura si zakládá na dvou základních věcech. Na estetice a na náladě. Střední proud této subkultury je zaměřen na rozvoj svých niterných pocitů a prožívání vnitřního světa. A proto je zde líčení využito jako zrcadlo stavu jedince.

Dva protilehlé póly gothic stylu jsou reprezentovány na jedné straně cybers a na straně druhé kabaretismem (Alien sex fiend) a smrtí, kde líčením se dosahuje spíše mrtvolné vizáže, která má šokovat a otevírat lidem oči, neboť líčení může být spojeno s textem písně, než toho jak se cítím.

²⁰ Korzet do výbavy Victorian gothičky je sice krásná a důležitá věc ale dát za něj 6000, je v dobách kdy je dívka 16 a není jisté, jestli jí to vydrží, dost drahá záležitost nejen pro ni, ale i pro pracující rodiče.

²¹ http://en.wikipedia.org/wiki/Electronic_body_music

²² Raven Digitalis je propagátorem subkultury gothic v Americe. Jeho internetové stránky jsou ravendigitalis.com

Doplňky

Každý styl má své doplňky, kterými ještě podtrhuje příslušnost k danému stylu. Mezi nejklaasičtější doplňky patří: Cylindry, zdobené vycházkové hole, kapesní hodinky, cvikry deštníky a paraplíčka v černé barvě. Samozřejmě se objevují i pentagramy, ankhy (egyptské kříže), umělé pavouci, přívěšky ve tvaru rakve, černé buřinky, prsteny, kontaktní čočky různých barev.

V zahraničí jsou na gothic módu i specializované obchody. Momentálně je místem největší koncentrace gothiky Spolková republika Německo, která převzala štafetu po Anglii.

3. 4. Vztahy mezi komunitou subkultury gothic a veřejností

Tato práce má dovětek: a sociálně patologické jevy s ní spojené. V této podkapitole se pokusím tento dovětek vysvětlit.

To proč je subkultura gothic subkulturou, je více než jasné, už jen z následující definice slova subkultura.

Subkultura jak jí definuje prof. PhDr. Rudolf Kohoutek, CSc. *je specifická minoritní kultura (např. romská) v rámci kultury majoritní, mezi minoritní a majoritní kulturou bývá často tenze, která někdy propuká v konflikty.* Což ve výsledku znamená, že je-li nějaká skupina lidí, která má odlišný styl života od společnosti, ve které žije, můžeme o této společnosti mluvit jako o subkultuře.

Z vývojové psychologie či vlastní zkušenosti víme, že člověk touží někam patřit. Mít okruh lidí, se kterými sdílí zájmy, strasti i radosti je právě pro věk dospívání nejdůležitějším cílem. Spousta mladých lidí je unavena dnešní přetechizovanou společností a konzumem, a tak místo drog a rezignace hledá jiný způsob prožívání. Prožívání svého vnitřního světa skrze hudbu, která má poselství. Texty protkané magií a romantismem pomalu lákají člověka k poslechu.

Komunita kolem této subkultury je v naší zemi malá a založená spíše na známostech. Co se týká srazů a setkání je jich poměrně hodně a jsou přístupná každému. Nejaktuálnější rozpis je vždy k nalezení na internetu²³. Během roku se uskuteční dva největší festivaly této scény, jedná se o již zmiňovanou Castle Party v Polsku a Wave-Gotik-Treffen v Německu.

²³ Na webu sanctuary.cz, webzinu české o české gothic scéně (webzin internetový časopis, stvořený jako měnič se webové stránky)

Sociálně patologické jevy spojené se subkulturou gothic, alespoň dle toho co je oficiálně deklarováno, nemají v této komunitě místo jako je tomu v jiných společnostech. Společenství gothicky smýšlejících lidí se tomu brání už z podstaty věci samotné. Patologie nemůže vzniknout, tam kde fungují společenské vazby, vlastní uvědomění si cílů života, umění zacházet se svými pocity v rámci trénování introspekce.

Tímto samozřejmě nechci gothic scénu idealizovat. Je pravdou, že každý člověk je individuální osobnost a jako taková má právo chovat se patologicky. Nicméně víme, že pokud se omezí možnosti vzniku patologie, nemusí se většina patologií projevit. Například: jestliže stojíte o místo v nějaké komunitě, kde jsou odmítány drogy, pak zřejmě drogy nezačnete brát.

Nebezpečím pro tuto scénu je hlavně přístup některých médií, která nesprávně spojují tuto scénu s událostmi a věcmi, které jí nenáleží. To se pak může stát právě podhoubím pro vyklíčení patologie a znegativizování pohledu na gothic scénu.

Vliv médií na vznik patologie podporují tzv. pozéři, kteří se považují za gothicky, ale ve skutečnosti si z této subkultury berou jen módu a kolikrát nevědomky matou i seriózní média.

V úvodu jsem slíbil využít tzv. „Gothické desatero“. Jedná se o sérii neoficiálních seznamů věcí a vlastností gothicka, který používají příslušníci této subkultury, aby se odlišili o jiných, s nimi spojovaných. (například od emo, metalistů, satanistů)

Zde je příklad jednoho z nich²⁴:

- Ne vždy nosíme černou. (a když, tak ne proto, že chceme vraždit)
- Většina z nás nevzývá Satana! (média někdy směšují subkulturu gothic se satanismem)
- Nechceme zabíjet lidi. (případ střelby na Columbine high school před několika lety, následně se zjistilo, že střelci se vůbec nezajímali o gothickou subkulturu jak média uváděla – v souvislosti s oblečením střelců, což byly dlouhé kabáty)
- Nejsme zlí. Nejsme stále v depresi. Umíme být i šťastní! (zásadní rozdíl od emo stylu, který je už vyhrocený a emoce v něm jsou hlavním znakem)

Na závěr této kapitoly bych chtěl říci, že ne každý gothick musí být vidět jako v černém chodící pomalovaný kdosi. Gothicka, který přijal smysl subkultury za svůj životní styl, většinou na první pohled nepoznáte. (pokud to není Američan – pozn. autora)

²⁴ Zdrojem jsou stránky <http://gothic.hu.cz/>

Praktická část

6. Cíle praktické části

Praktická část bude zaměřena na rozvinutí informací podaných v teoretické části. V praktické části se na subkulturu gothic podíváme ze dvou odlišných úhlů pohledu. První pohled a řízené rozhovory budou s lidmi, kteří na této scéně mají své místo. Druhým pohledem pak bude pohled studentů víceletých gymnázií a vysoké školy na tuto subkulturu.

Cíle pro praktickou část jsou následující:

1. S pomocí řízených rozhovorů dát čtenáři klíč k rozpoznávání základních prvků gothické subkultury a oddělit tak tuto subkulturu od jiných. (například emo nebo metal)
2. Zjistit stav povědomí a informovanosti mladých lidí (15-35 let) o této subkultuře

7. Metoda výzkumu

Metodu výzkumu, kterou v této práci použiji, je metoda kvalitativní. Díky ní se zaměřím na to, jak jednotlivci a skupiny nahlízejí, interpretují a chápou svět okolo sebe. V mém případě půjde o dvě roviny. Pomocí řízeného rozhovoru se pokusím naplnit cíl práce, kterým je poskytnutí dostatečného počtu relevantních informací o subkultuře gothic.

Druhá část praktické části bude využívat kombinace dotazníkového šetření v různých částech republiky. Toto dotazníkové šetření nebude mít charakter kvantitativní, ale také kvalitativní. Půjde jen o pilotní sondu, jejíž výsledek by měl navést k dalšímu hlouběji zaměřenému výzkumu.

7. 1. Řízený rozhovor

Řízený rozhovor je každý rozhovor, který má za úkol něco zjistit co možná nejpřesněji. Řízený rozhovor se využívá pro zjištění konkrétních věcí, které bychom prostým dotazníkem nemohli zjistit. Řízený rozhovor nám stejně jako neformální klasický rozhovor umožňuje doptat se na sporné body našich teorií nebo upřesnit špatně položené otázky. Tento druh rozhovoru je náročný na přípravu a hlídání hranic, abychom nepřešli do volné diskuze na jiné téma.

Miroslav Chráska²⁵ v knize metody a techniky pedagogického výzkumu, uvádí název nestandardizované interview. Jedinou nevýhodou tohoto dotazování je, že každý respondent má jiné podmínky, za nichž odpovídá.

7. 2. Kvalitativní pilotní výzkumná sonda

Pilotní výzkumná sonda je předběžná studie v malém měřítku před hlavním výzkumem za účelem ověření proveditelnosti nebo vylepšení plánu výzkumu. Často se studie provádí před rozsáhlým kvantitativním výzkumem ve snaze ušetřit čas a peníze za nesprávně navržený projekt²⁶.

Pro potřeby této práce je sonda navržena jako podnět k širšímu rozpracování tohoto tématu. Dotazník v této sondě se zaměřuje kvalitativním směrem a je uveden v příloze.

²⁵ CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: *základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada Publishing, 2007. 272 s. ISBN 978-80-247-1369-4.

²⁶ Zápisky z hodiny metody a techniky výzkumu, r. 2006, VOŠ pedagogická a sociální

7. 3. Výzkumný vzorek

Výzkumný vzorek pro řízené rozhovory s lidmi z gothic scény čítá celkem 5 lidí. Důvodem pro tak malé číslo je jednak vytíženost ikon tohoto směru. A v druhém případě těžká sehnatelnost kontaktů přímo na některé lidi z této scény, neboť každý není otevřený a naladěný na spolupráci. Klíčová byla důvěryhodnost této osoby v gothických kruzích, nebo dané komunitě, která vypovídá o validitě a kvalitě výzkumu. V rozhovoru vyjde i další důvod proč brát jen prověřené lidi. Za každou scénou je řada lidí, kteří tam jsou jen proto, že je to dnes módní a chtějí být vidět (takzvaní pozéři). Tito lidé ve skutečnosti o scéně nic neví, nebo jen velmi málo. Což by pro kvalitativní rozhovor byla ztráta času.

Výzkumný vzorek pro sondu čítal 100 lidí, ze tří oblastí naší republiky. Západní Čechy, Středočeský kraj a Praha, a Jihomoravský kraj. Rozložení respondentů bylo od 15 do 35 let. V tomto výzkumném vzorku bylo zapojeno 50 gymnazistů (studentů víceletého gymnázia) a 50 studentů vysokých škol.

7. 4. Popis sběru dat

Data byla sbírána dvěma způsoby, příznačnými pro zvolené metody. Vzhledem k časové náročnosti, byla s některými lidmi, jež se řízených rozhovorů účastnili, použita metoda elektronické komunikace s pomocí programu skype nebo icq. Osobně jsem se zúčastnil jen dvou řízených rozhovorů (zbytek se udál elektronicky), byl to doc. Vojtíšek a zástupce serveru sanctuary.cz vystupující pod jménem Ezechiel.

Co se týká sondy, jednalo se asi o 50 respondentů oslovených ústně. Přičemž druhou polovinu, obstarala e-mailová a telefonická komunikace s osobami blízkými, jež se sběrem pomohly. Návratnost dotazníků byla 100 procent, neb sběr byl okamžitý (metoda dostaneš-vyplníš-vrátíš) a zadavatelé spolehliví.

8. Prezentace výsledků

8. 1. Řízené rozhovory

První člověk, se kterým jsem začal komunikovat je americký spisovatel a propagátor této subkultury, píšící pod jménem Raven Digitalis²⁷. Důvodem, proč jsem Ravena zařadil, je důvod poukázat na některé rozdíly mezi americkou a evropskou gothic scénou.

Raven Digitalis

Autor mnoha knih zaměřených na novopohanství, gothic scénu a spiritualismus. Získal vzdělání v oboru antropologie na University of Montana. V Americe je jednou z ikon tohoto směru²⁸.

1. Jak/kdy si se dostal ke gothic stylu (když si byl dítě, nebo v dospívání, co bylo na počátku tvé kariéry)?

O gothickou scénu jsem se začal zajímat kolem 14 roku. Bylo úžasné pozorovat kolem sebe lidi „oblékající se temně“ a to mě inspirovalo k objevování hudby, umění a stylu, spojeného s touto subkulturou. Tedy jsem si našel cestu a místo v tomto hnutí a časem jsem se zapojil i do mixování krásné a temné muziky, a napsal svou první knihu „Goth Craft“ (u nás Goth magická stránka temné kultury – pozn. autora) a jsem velice rád, že byla přeložena i do češtiny.

2. Vidiš nějaký rozdíl mezi Americkými a Evropskými Goths ?

Mezi oběma jsou rozdíly, ale i věci jež je spojují. Evropští goths jsou více propojeni s historií, což samozřejmě zahrnuje i historii moderního gothického hnutí. V Americe je jednodušší pro lidi oddělit se od Gothických, Anglických punkových kořenů. Spousta lidí nerozlišuje (nehledá rozdíly) mezi industriální subkulturou a občas najdeš spojení mezi elektronickými žánry a dokonce metalem. V Evropě, jsou hudební styly chápány jako vlastní hnutí nebo entity. Zatímco se stále promíchávají v evropské muzice, je už možné objevit i individuality.

27 Jeho odpovědi jsou přeloženy a originál emailu, jež jsme si vyměnili, bude uveden v příloze.

28 více na www.ravendigitalis.com

3. Vzhledem ke svému zaměření, znáš nějaké legendy/ příběhy, které jsou klíčové pro gothickou scénu?

Myslím, že to není tak jednoduše aplikovatelné na dnešní moderní goths. Dějiny Ostrogótů a dalších kmenů jsou plné fascinujících příběhů a legend, ale ty nejsou primárním základem gothické scény.

4. Jestliže si pamatuji Tvá slova dobře, říkal si, že každý gothic má svojí víru, ale spousta obrázků nebo fotografií, spojovaných s gothickou scénou ukazuje katedrály, gotickou architekturu, kostely, anděly, celkově spojené s křesťanskou vírou. Jak je možné spojit pohanství nebo jinou věrouku, s křesťanským náboženstvím? Jsou tu nějaké symboly, stojící na pozadí, které to umožňují.

Ano, Gothic není víra (věrouka), je to subkultura založená na hudbě, umění, filozofii a módě. Gotická architektura a na druhou stranu prvky katolicismu jsou součástí této víry a nemají moc společného s něčím, co nazýváme moderní Goths nebo hnutí Gothic, jež má kořeny v muzice. Spousta gothicků nosí kříže, ankhy, pentagramy a spoustu dalších symbolů. Každý má svou víru a svůj pohled na svět, ať polyteistický nebo monoteistický, což je část krásy této subkultury – individualita. Věřím, že komunita, která dává svým členům možnost svobodného sebevyjádření, kráčí správnou cestou.

Subkultura Gothic není ani sektou, ani novým náboženským hnutím ale i tak, nese nějaké prvky skupiny, jež vyznává nějaký styl a má občas nepsaná pravidla. Zároveň člověk, který se začne zařazovat k nějaké skupině, k tomu mívá i svůj důvod. Právě na tento okruh otázek jsem si vybral pana docenta Vojtíška, jako jednoho z expertů na nová hnutí.

Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek Th.D.

Vysokoškolský pedagog, expert přes studium sekt a nových náboženských hnutí, šéfredaktor časopisu Dingir.

1. Základní otázkou je, jaký je rozdíl mezi náboženským hnutím, sektou a subkulturou?

V první řadě, sekta je pejorativní název pro nové náboženské hnutí. Nové náboženské hnutí je náboženský útvar, kdežto o subkultuře hovoříme v nenáboženském diskursu.

2. Co se vám vybaví, když se řekne subkultura Gothic?

Současný romantizující životní styl některých mladých lidí.

3. Raven Digitalis (americký autor knih o magii, spiritualismu a gothic scéně v Americe) říká, že i temnota může být prospěšná. Jak se k tomuto názoru stavíte Vy, a případně jak "ostatní sekty"? (zajímá mě pohled na temnou stránku skrze kultury, s nimiž pracujete)

K protestu, jímž některá hnutí mohou být, samozřejmě někdy patří i zpochybnění etických norem společnosti, a tedy i určitý obdiv, porozumění nebo aspoň shovívavost k jevům, které jsou pro většinovou společnost eticky nepřijatelné. Tento provokativní pohled může být samozřejmě inspirativní a svým způsobem prospěšný, pokud ho nedoprovázejí činy, které pak vyžadují společenskou sankci.

Další člověk, který má na Gothické scéně zasloužené své místo, je šéfredaktor internetového webzinu sanctuary.cz Ezechiél. Položil jsem mu větší množství otázek dost otázek, na které velice ochotně odpovídal, za což mu patří dík.

1. Dovedeš odhadnout, kolik má subkultura gothic členů? (Kolik lidí se k ní asi hlásí?)

Poslední dobou je na scéně spíše odliv. Stejně jako u ostatních scén se jedná o součást dospívání. Někteří se pak vrátí, ale je jich podstatně méně. V současné době má Gothic scéna asi 350 aktivních lidí

2. Proč vlastně se člověk rozhodne stát gothickem? (Vím, že je to subjektivní, ale předpokládám, že spousta pohnutek si je v drobných niancích podobná.)

Určitě jsou, a myslím si, že to je právě ta hudba, co spojuje a přitahuje lidi k tomuto žánru. Většinou někdo někde objeví nějakou gothic rockovou kapelu, která ho začne oslovovat, bavit. Začne zjišťovat o kapele více, zjistí například že se jedná o Sisters of Mercy a tím se vlastně dostane k dalším podobným (Fields of Nephilim, Bauhaus) a už se „vezou“, začnou zjišťovat jestli se dělají nějaké akce na toto téma, zjistějí si jak kapely vypadají, začnou se bavit s podobnejší lidma, najdou tam i narážky na literaturu co je baví a tím se k tomu

dostanou. Je nutno říci, že gothická scéna je stejná jako každá jiná hudební scéna, v podstatě jde o hudbu, která je tím co lidi mezi sebou propojuje.

Jak si říkal, že je často těžký rozeznat gothika od metalisty, tak to je ten klíč, metalisti můžou číst úplně stejný knížky, koukat na stejný filmy, ale pokud se cejtěj dobře na metalový scéně, pokud poslouchaj svojí hudbu, tak jsou to metalisti, který maj rádi stejný věci, ale jsou metalistama. Člověk, který poslouchá gothickou hudbu je pak gothikem, stejně jako ten co poslouchá punk, toho já pak mohu nazvat pankáčem.

3. Je gothic styl nějaká forma protestu? (Podobně jako hippies nebo punk.)

Gothická scéna je sama o sobě apolitická, u ní to není jako u politickýho hardcore punku, kterej svádí k levičáctví a anarchii, což jak jsem říkal u gothic scény není. Tam naopak je velká tolerance k těmhle názorům, které nikdo neprezentuje, protože to už je jeden z momentů, na němž se lidé nemusí shodnout. Gothic určitě není formou politického protestu, ale určitě může být formou protestu proti povrchnosti mainstreamu, zvlášť mladý lidi se v tom můžou najít, můžou se vymezit vůči tomu střednímu proudu, kterej jim přijde špatnej a povrchní, (příklad s televizí, kterou proklikáš a zjistíš, že nic nedávaj a tak si pustíš film, co tě baví a něco ti dává), v tomhle to může být forma protestu. Gothická scéna není primárně scéna, jež by chtěla dělat nějaký revoluce, a když revoluci tak jedinec sám v sobě.

4. K tomu se váže moje další otázka. Co vlastně gothici chtějí - chtějí li něco?

Co gothici chtějí, je poslouchat co je baví, číst věci co je baví, koukat na filmy který je bavěj, chodit na mejdany a za lidma co je bavěj a mají si s nima co říct. Že by chtěli nějaký politický nebo sociální převrat to ne. Pravdou je, že existují skupiny přidružené ke gothic scéně, který dělají různý humanitární aktivity, pomáhají starým lidem. Pak jedna velká organizace Goths for Earth, kteří uklízejí pláže, ale to jsou spíše jednotlivý věci, ale není to dogma týhle scény, je to spíše o tom že pokud někdo chce pro to něco dělat a třeba vylepšit vnímání veřejnosti o gothic scéně, což se děje hlavně v Americe, protože tam měli před těmi deseti lety s tím obrovský problémy (zvlášť po těch všech masakrech) tak děli takovýhle aktivity. Byli tam i úsměvnější věci, že třeba někteří jedinci z GFE (Goths for Earth) nebo jiných organizací hlídkovali na hřbitovech a udržovali tam pořádek a ti co měli psychologickou průpravu tak pomáhali i truchlícím. Není to ale běžnou věcí, nicméně je to jako u každý scény, máš lidi, kteří chtějí něco dělat a tak se prostě organizujou.

5. To by mě nikdy nenapadlo, že i tohle je možné.

Jo jsou z toho zajímavý fotky, pláž ohromný pytle s odpadky a mezi tím banda černooděnců, někteří jsou i namalovaní a vypadají jako by šli do filmu.

6. Jak moc je důležité pro tuto scénu oblečení (Raven říká, že je to spíše o pocitech než oblečení, neboli šaty nedělají gothicka)

U nás optimální stav, člověk kterej tuto hudbu poslouchá je naladěnej na stejnou vlnu, oblíká se stejně, ale ne pro to, že je to trend, ale proto, že to tak cítí. Spousta vizuálních prvků je převzatá z tý punk scény, kde to byla forma sebevyjádření, byli to ti umělci, kteří tím říkali: „já se takhle cejtím“ a takhle chci, aby mne vnímalo okolí, tak se tak začali oblíkat, někteří pro srandu, jiní z vlastního přesvědčení a z hudby co byla okolo.

Realita v ČR je spíše taková, že to spíš řeší dívky, kterým se to líbí, a více se starají, co si vezmou na sebe a tak tak začnou chodit, pak objeví informace na nějakém blogu a pak se začnou o scénu více zajímat. Není to ale dogma. Je českou zajímavostí, že čím starší příslušníci scény, tím méně se do toho oblíkají, takže třeba spousta lidí chodí jako já (černá mikina, černý triko, černý kalhoty), a čím jde věk níž, tím více se lidi nastylují a oblíknou. Ti starší už to tolik neřeší, pro ty mladší je to super v tom, že si opravdu dají záležet, maj to prostě jako karneval a vypadají skvěle. Někteřejm těm lidem to strašně sluší, je až udivující, že si s tím dají tolik práce. Ale většinou je to u lidí, kteří jdou na dvě akce za rok a užijou si to se vším co k tomu patří.

Odpověď je dvousečná, ale rozhodně nejsou žádný dress cody. (dogmatický způsob oblíkání pro danou situaci – pozn. autora)

7. Jak moc je důležitá komunita u této scény? Nebo je to jen zdání a ve skutečnosti se spolu baví jen ti, co mají stejný styl (cybers, faerie, ...)?

Americká gothická scéna (a Raven Digitalis) se musí brát trochu s rezervou, protože tam je jiný uspořádání a trošku více názorových proudů a jejich stoupenců. Na velkých evropských festivalech (Wave Gotik Treffen ...) se tohle moc neřeší a když se tu potkají dva, tak první otázkou není a ty seš Cybergoth a já Faerie goth, ale většinou: „Čau, odkud jseš, co posloucháš...“ a je to takové lidštější. Umělé škautkování v evropě moc nefunguje. Samozřejmě to, že si každá pak poslouchá tu svojí odnož, která se postupem času nabalila na prapůvodní gothic hudbu je normální. Pokud se ti lidé znají, mohou se normálně spolu bavit, pokud se neznají nebo se spolu nechtějí bavit tak se spolu prostě nebaví. Tady v čechách je

gothiků tak málo, že se spolu znaj a všichni se spolu většinou bavěj. A někdy dochází i k vývoji, že člověk, který byl cyber tak najednou začne chodit s čírem a koketovat s death rockem.

8. Jaký je vztah k ostatním subkulturám (metal, punk, emo....)?

Vztah k ostatním subkulturám je takovej, ať si dělaj, co chtěj, dokud nám nebudou chodit dělat bordel na akce, je úplně jejich věcí co dělaj. Emo udělalo gothice velikou službu, protože jak byl vzestup ema (před 5 lety), tak předtím se říkalo, jak se ty mladý gotičky řezou těma žiletkami, tak najednou tyhle lidi co se řezali kvůli depresím nebo řezali, aby byli vidět se dali k těm emo. Neznám nikoho z emo scény, ani emo kapelu, ale na jednu stranu je mi jich líto, že to takhle ti Emaři odnesli, protože na to se nabaluje hodně trendařů (pozérů – pozn. autora) a ti si z toho dělají show, jen aby to bylo vidět a to povětšinou děsí a plní titulky novin.

Co se týká metalistů je to tak, že i spousta jich chodí na gothic koncerty a akce, což je dobře, protože alespoň někdo přijde, když nepříjde moc gothiků.

9. Jaký je rozdíl mezi gothic a emo? (V knize subkultury mládeže je to dost neobratně spojeno do jedné kapitoly o třech stranách)

Rozdíl je úplně stejnej jako mezi gothikou a punkem nebo regae a technem. Jedná se o jiný hudební kultury, které mají kolem sebe jiné lidi. I když je tu černá barva tak Emo jí více kombinují s jinými, i když i gothicků se toto občas děje (hlavně v zahraničí). Tudiž největším rozdílem je ta hudba. Emaři poslouchaj emo a gothici zase svoje.

10. Takže je to více o hudbě než o psychickém rozpoložení?

Myslím, že psychologické rozpoložení nějaké scény nejde moc globálně posuzovat, protože pro někoho může bejt hudba únikem z deprese a pro někoho, kdo na víkend nahodí patku a jde na mejdan je to zase odreagování. Pokud narážíš na sebepoškozování tak sebepoškozovat se může i blond'atá disko modelka, když má blbej den. Určitě bych tyto věci nespojoval

11. Cítíš se ty sám být gothikem nebo jsi jen fanoušek?

Chtělo by to definovat, co znamená být Gothikem. V podstatě lidi, co znám ze scény a u kterejch můžu říci, že se nejedná o rozmar, by to o sobě neřekli, je to to totiž dost limitující. Pokud bychom pod tímto výrazem vymezili člověka, kterej poslouchá tuhle hudbu, chodí na

akce, podporuje tuhle scénu, snaží se něco dělat tak jo. Pak je důležité co je fanoušek (doplňuji, že se jedná o člověka, který se občas objeví na akci, jen proto že tam hraje jeho kapela, ale nijak nezasahuje do dění na scéně, víceméně se jedná o pasivního posluchače – pozn. autora)

12. Co tě na tomhle stylu přitahuje a jak si se k němu dostal?

Na počátku byla dlouhá léta v punku, kterými otřásla až zápijčka kazety "Nosferatu" od kapely XIII. století s poznámkou od kolegy "to jsou, bejvalý HáEneFka" (Hrdinové Nové Fronty²⁹). Inspirační vlivy "Trináctky" zavedly mladého Eze ke kořenům gothic rocku, následně k industrialu, deathrocku, darkwave, ebm, a dalším temným zákoutím hudby druhé polky minulého tisíciletí.³⁰

13. Jak reagují rodiny a okolí těch, jež začnou vyznávat darkside (jak říká Raven) neboli hlásit se k subkultuře gothic ?

Záleží opravdu na rodině a je to hodně individuální, někde to vadí více někde méně. Někdo může být kritizovaněj, že chodí furt v černym, u někoho můžou být rádi, že konečně schodil číro a nechodí propíchaněj zavíracíma špendlíkama. Je to hodně člověku a vztazích v rodině. Zásah to trochu může být u Cybers, kdy si někdo nechá naplést ty dredy na trvalo, V čechách to moc není, je to spíše zahraniční příklad. Nemyslím si, že by na tý gothický scéně bylo něco co by mohlo ubližovat, pravdou je, že na blbečky narazíš všude.

14. Můžeš popsat nejrozšířenější gothic styly u nás?

V podstatě je tu jedna velká promíchaná, jak jsem ale řekl u nás se tolik neškatulkuje. Další věcí je, že nás nejsou tisíce jako v Americe, kde je stylů i více. U nás je to v řádu jednotlivců. U nás, jsou dvě skupiny starší a mladší. Ti starší chodí na akce so „stojí za to“ např: hraje tam kapela, na který začínali nebo kterou poslouchají. Mladší zase chodí častěji a občas se mezi sebou potkají

15. Kolik máme asi kapel, které se tímto stylem zabývají tady v Čechách?

Máme tu asi dvě kapely. Žánrové (electro, ...) tak 15

²⁹ <http://cs.wikipedia.org/wiki/HNF>

³⁰ <http://sanctuary.cz/redakce>

16. Jaké jsou tvé nejoblíbenější (můžou být i zahraniční)?

All Gone Dead, Angelspit, Cinema Strange, Clan of Xymox, Das Ich, Front Line Assembly, Joy Division, XIII. století.

17. Jaký je rozdíl mezi gothikem a metalistou (osobně mi přijde, že někdy je to dost stejný viz třeba melodie fatherland od skupiny 13. století a písně one road to asabury od skupiny Bathory. přijde mi totiž, že motivy jsou v těchto dvou stylech dosti stejný a rozdíl určuje jen hloubka hlasu zpěváka.

Je to hlavně o celé kapele, k čemu se hlásí a jaké mají kořeny. Spousta motivů může být podobná, u gothiky pokud jdeš ke kořenům zvuku tak dojdeš k punku, zatím co když jdeš ke kořenům metalu, najdeš zas a jen metal. A to jsou ty dvě inspirační cesty, kterými kapely a scény jdou.

18. Je nějaký přesný způsob jak poznat gothika (teda pokud se ho přímo nezeptám) protože spousta skupin označovaná za gothické jsou spíše víc rockové (alespoň mi tak přijdou některé písničky od Sex gang children - jak ze začátků Tiny Turner)

V dobách kdy Andi s kapelou začínal tak tam ty zvuky byly podobný i když následná skladba a texty jsou hodně netradiční. Andi je i dnes trochu nedoceněný (pravdou je, že je těžší na poslech) a proto jiné kapely (Sisters of mercy, ...) jsou přístupnější a proto se z nich stávají i kultovní modly. Ono totiž ne všechny gothické písničky jsou smutné. Tehdejší doba měla určitý zvuk a nástroje což se pak projevovalo všude a proto ta podobnost

19. Je tento styl jen hříčkou mládí (jako punk) a časem odezní největší projevy, nebo je to na celý život. Jaké je věkové rozmezí scény. Existuje nějaký Gothic kmet třeba přes 50 (co by to zažil od začátku přes punk a zůstal u gothic)?

Věkové rozpětí je tak asi 15- 35. Takovým asi jedním z nejstarších je Petr Štěpán, kterému je ještě více, než je to rozpětí. (Petr Štěpán (1962) – frontman kapely XIII. století)

Kapela Bratrstvo Luny je jedna z kapel na české gothic scéně. Ozval jsem se tedy i jim a položil několik otázek. Jako střípky do skládačky nyní uvádím některé tyto otázky s odpověďmi. Na otázky odpovídá hrabě R. X. Thámo a lord Darkthep, zakládající dvojice této zajímavé kapely.

1. Jak dlouho už Bratrstvo Luny funguje jako kapela a proč jste si zvolili zrovna tento název?

Lord Darkthep: Z původního, ryze osobního projektu, který vykryštoval sledem velmi intenzivních prožitků a událostí, se zrodilo BRATRSTVO LUNY. Svou životní pout' procházíme s RXT od raného věku pospolu a sdílíme veškeré niterní události, které nás postupem času provázaly v bratrství. Luna je pak mocná spasitelka noci, temný mystický úkaz, který je tichým svědkem naší společné pouti při vzrušujících výpravách za poznáním vlastního já...

Hrabě R.X.Thámo: ...dějepisům nabídnu časovou souřadnici – polovina roku 2006. Jak uvedl Darkthep v našich nitrech se skládaly emoce do mozaiky, kterou jsme nakonec po určité umělecké metamorfóze vystavili pro lidi... Evokací zranění bych chtěl dát najevo, že album „Gotická duše“ není unáhleným pokusem či účelovým stylovým experimentem...

2. Nebývá obvyklé, aby kapelu tvořili pouze dva lidé, z nichž jeden je „pouze“ autorem textů. Proč není členem kapely i zpěvák Maestro?

Hrabě R.X.Thámo: Máš pravdu, obvyklé to není. Naši blízcí, kteří s námi spolupracovali na albu „Gotická duše“ a jsou nazváni v bookletu speciálními hosty, budou při živé prezentaci tvorby Bratrstva regulérními členy kapely. Přidá se i „živý“ bubeník Dr. Tyranus. Jak uvádí v první odpovědi Lord Darkthep, Bratrstvo Luny se zrodilo jako projekt autorské dvojice. Záměrem bylo pozvat si hosty k dokončení finálního soundu skladeb. Jsme potěšení, že klíčové osoby debutové nahrávky: zpěvák Maestro Xpil a mistr samplů a finálního masteringu Piotr Pšotek, chtějí s námi pokračovat jak ve studiové, tak i koncertní podobě

3. Tato otázka jde trochu na tělo. Co děláte v osobním životě? Zkuste říci něco o Vás.

Hrabě R.X.Thámo: ...nechceme říci více, než je uvedeno na našem oficiálním webu: www.bratrstvoluny.com.

Lord Darkthep: Veřejnosti chceme předkládat pouze naše textové, hudební a abstraktní obrazy, díky nimž mohou proniknout do našich osobností. Vše ostatní ponecháváme vně BL.

4. Na gothické klubové scéně v ČR jste známí (i když moc často nehrajete), ale plánujete i koncert v zahraničí?

Hrabě R.X.Thámo: Spíše bych to nazval naším snem. Snem, který se splnil a letos 24. 7. 2011 budeme hrát na polském Castle party na hradě Bolkow. Poláci gothic rock milují a české texty pro ně nejsou překážkou

5. Vaše texty a písničky, na rozdíl od jiných kapel, jsou výhradně česky a zdá se, že textové složce přikládáte velký význam (booklet obsahuje i anglické překlady). Kde hledáte inspiraci pro psaní?

Hrabě R.X.Thámo: Zpívat česky je pro nás přirozené i samozřejmé, k čemuž nás předurčuje kulturní prostor, ve kterém odmalička žijeme. Jako autor textů („duše verbální a symbolické prezentace“) Bratrstva Luny konstatuji, že textová složka našich písní je stejně důležitá jako ta hudební. I když patříme do škatulky „gothic rock“, dovoluji si tvrdit, že náš textový a hudební projev není žánrově ortodoxní. Témata textů? Člověk hledající sám sebe v hlubinách duše a ve vesmíru veškerenstva.

6. Asi se nevyhnete srovnání s tuzemskou jedničkou na poli gotického rocku – XIII. stoletím...

Hrabě R.X.Thámo: V bookletu cédéčka (Nomen Rosae) je uvedeno – „Bratrstvo Luny děkuje panu Petrovi Štěpánovi (=XIII. století) za jeho dosavadní uměleckou tvorbu.“ XIII. století je pro nás určitým vzorem. To nevylučuje, že se snažíme jít vlastní cestou. Nechceme na jménu domácí žánrové legendy parazitovat. Cítíme ale jako správné nezastírat, že XIII. století pro nás znamená velký zdroj inspirace a srovnání v recenzích s touto ikonou gothic rocku nás samozřejmě těší. Jak o nás budou psát recenzenti, ale těžko můžeme ovlivňovat . . .

7. Snažíte se předat fanouškům pomocí své tvorby nějaké poselství?

Hrabě R.X.Thámo: Samozřejmě. Dešifrování však musíme nechat na nich samotných. To je jedno z kouzel umělecké tvorby.

8. Kdybyste mohli cestovat časem, do jaké doby byste rádi zavítali a proč? Ptám se hlavně kvůli návaznosti na zdroj inspirace a texty písní, které skládáte.

Hrabě R.X.Thámo: Cestoval bych opravdu moc! Už jen ta samotná představa je úchvatná a fascinující. Jakési cestování časem de facto provádíme, při komponování skladeb BRATRSTVA. Na desce Goethit zavedeme fanoušky třeba na dvůr Císaře Nera v songu s nádechem antické inspirace. Miluji historii, legendy, mýty, báje, ságy, pohádky. Neumím odpovědět nějak stručně. Těch míst, kterými se kráčelo do doby, kde se nacházíme nyní, je tolik, že bych musel být nesmrtelným, abych je za lidský život prošel. Kdo ví, jaké síly v nás dřímou, třeba ty schopnosti máme, jen jsme na jejich použití zapomněli. Hledejme v prachu cest jejich stopy.

9. Vaše texty doplňujete také pestrými vizážemi. Jak silnou roli hraje právě image ve vaší tvorbě a vystupování.

Hrabě R.X.Thámo: Hledáme nějaké vyjádření v symbolech, metaforách, v maskách...To jsou všechno prostředky, které nám pomáhají vyjádřit emoce. Je to i prostředek, jež se symbolicky váže k textům. Nesnažíme se řešit: „Ted' se nalíčíme, ted' se nenalíčíme...“ Nás zkrátka baví si hrát. Není to však hra na efekt. Ta naše „hra“ je vážnější, když si dáš naši hudbu a texty dohromady, zjistíš, že všechno je navzájem propojené.

10. Poslední otázka se týká posledního alba, jehož křest proběhl 5. 5. 2011 v pražském klubu Futurum. Jaký pocit jste ze křtu měli, a jaké je poselství tohoto alba.

Hrabě R.X.Thámo: Křest alba La Loba ante portás byl jedinečným zážitkem, už jen proto, že kmotrem se stal Jaroslav „Monte“ Kvasnica. Album je věnováno památce lidí a vlků, kterým zamýšlená i nezamýšlená zlovůle jiných, zastavila tlukot srdce dříve, než stačili naplnit svůj život. Nahráli jsme album, ze kterého bude mrazit. Křest byl velice povedený a atmosféra byla jedinečná.

Lord Darkthep: deska zvukově dopadla úžasně, jsem z ní nadšený. Ve skládání hudby jsem nemusel dělat žádné kompromisy, udělal jsem si ji podle svého.

Díky rozmanitosti názorů a pohledů na subkulturu gothic, jsem při procházení internetu objevil diskuzní skupinu, na portálu lide.cz, s názvem gothická subkultura a rozhodl jsem se rozhodit sítě s otázkami i zde. Vzhledem k ochraně osobních údajů i lidí z této místnosti jsem několika z nich, jež byli ochotní se podělit o odpovědi na mé otázky, přidělil označení osoba 1, osoba 2.

Osoby z místnosti gothická subkultura na lide.cz

Osoba 1

Tomuto člověku jsem položil dvě otázky. První byla ohledně gothikovy víry nebo jak je to s vírou v této subkultuře. Druhá pak navazovala a narážela na častá vyobrazení andělů a ostatních ryze církevních motivů na spoustě internetových stránek s touto tematikou.³¹

Věděl jsem už od Ravena Digitalise i Ezechiela a jiných, že je to u každého individuální, a tak jsem si tuto teorii chtěl ověřit.

Odpověď:

Něco, jako gothická víra neexistuje. Bud' to jsou křesťané (katolíci nebo protestanti), pohané, gnostikové nebo ateisté.

Ohledně andělů je to diskutabilní, protože každý si to může vyložit jinak a taky každý tvůrce gothických motivů nebo hudby může mít svoje vlastní pohnutky. Já osobně bych v tom viděl mystičnost, hledání duchovna, vyzdvižení protikladu světlo a temnota, Viktoriánská doba, náboženské přesvědčení, obdiv historie a tak dále. Jak, ale říkám takhle to vidím já a moje nejoblíbenější gothická kapela XIII.století mě to v tom utvrzuje. Problém dnešní doby je popírání všeho duchovního a to ve stylu, jako je gothik moc nejde. Někdo může argumentovat tím, že gothik vyšel z punku a má jeho základy. Ano, to je pravda, ale také se musí brát v potaz, že místo toho, aby řešil sociální problémy a politiku, řešil duševní pohnutky, emoce. Dneska se gothická hudba může ubírat punkovou nebo novoromantickou cestou. Osobně mám raději druhou možnost.

31 např.: *gothic.hu.cz*

Osoba 2

Zde jsem se vrátil k tématu, co přitahuje člověka právě na tuto scénu a položil tři otázky.

1. Jaký je tvůj vztah ke gothic stylu a jak si se k tomuto stylu dostal?

Můj vztah ke Gothickému stylu je asi takový, že si této subkultury a stylu vážím. Dostal jsem se k němu díky technickému vymožení internetové sítě, původně jsem se dostal hlavně na stránky, kde ho popisovali jako romantické cítění k temnotě a to hodně ovlivnilo můj pohled na tuto subkulturu, samozřejmě časem jsem zjistil, že to je trochu jinak, ale i tak mi kus tohoto názoru utkvěl v hlavě, protože je mi nejbližší. A většinou se stýkám a vyhledávám takovéto lidi této subkultury.

2. Co tě v tomto stylu nejvíce přitahuje (kapely, oblečení...)?

Ze začátku mně nejvíce přitahovala uzavřenost této subkultury a její vztach k romantice a temnotě, postupem času mně začali víc přitahovat kapely a oblečení přišlo časem též. Také mně přitahovalo to, jak se lidé oblíkají, teda aspoň viktoriánská odnož této subkultury.

Navíc, také jeden s faktorů, který mně přitahoval byl ten, že všichni se ke mně všude chovali hezky... nebylo to takový to, že všichni si nadávali a brali to jako samozřejmost... zatím jsem byl jen na pár akcích, ale nikdy jsem nezaslechl lidi mluvit sprostou mluvou (samozřejmě ne proto, že by byli všichni svatí, ale zatím jsem se nesetkal s člověkem z této subkultury, který by říkal slovo vole jako samozřejmost, nebo že bych potkal člověka, kterej je více agresivní než je zdrávo...)

3. Kdyby to nebyl tento styl, který jiný bys zvolil?

Kdyby to nebyl tento styl, asi by mně přitáhl rock a posléze jazz/blues.

Toto byla série řízených rozhovorů, která procházela scénou a snažila se jí zmapovat nebo se bavila s lidmi, jež mohou ke gothic scéně něco říci. Bylo by tedy záhodno přinést i pohled z druhé strany.

8. 2. Sonda

Tato sonda měla zjistit, jaký je pohled na gothic scénu lidmi spadajícími do onoho rozpětí 15-35 let, o němž mluvil Ezechiel, ale nejsou součástí této scény. Zároveň jsem chtěl ověřit, zda by širší výzkum měl smysl, což vlastně je i cílem sondy/pilotního výzkumu.

Mým prvním terčem se staly západní Čechy, které mají blíže na západ a zároveň jsou trochu odtrženi od vlivu hlavního města. Dotazování se sestávali ze studentů gymnázia (kde jsem předpokládal vyšší společenskovední rozhled). Druhým pak byla Praha a střední Čechy, kde jsem vzorek promíchal a přibral k němu vysokoškolské studenty. Sonda pak končila v Jihomoravském kraji, kde jsem stejně jako v předchozím vzorku měl polovinu gymnazistů a polovinu studentů vysokých škol.

Aby práce ubíhala rychleji a efektivněji, a proto, že jsem neočekával závratné znalosti, zvolil jsem individuální dotazování skrze dotazník. Dotazník je v příloze.

Následující shrnutí se bude týkat všech respondentů, a výsledné grafické znázornění bude rozděleno na kraje.

Otázka č. 1

Co vám říká název subkultura Gothic

Většina si vzpoměla na černou barvu, zbytek říkal, že jsou to emafi a sebepoškozovači, někteří subkulturu spojovali se satanismem. Gothické jsou prý chladní i po citové stránce, mají mrtvolný vzhled, vazby na magii, nebo na středověkou gotiku. Spojování jsou gothické i s metalem a mentální labilitou a divokostí. Častou odpovědí byly, že trpí depresemi, jsou smutní, mají rádi smrt. Celkem deset lidí uvedlo, že se jedná o hudební styl, nic víc ale nevěděli. Jednomu člověku byla známá kniha subkultury mládeže, ale nic víc si nevzpomněl.

Otázka č. 2

Znáte některou z kapel na seznamu? (XIII.století, Bauhaus, UK Decay, Sisters Of Mercy, Siuxie and the banshees, Christian Death, WarSaw)

S kapelami jsem dle mého názoru moc neuspěl. Celkem dva dotazovaní znali okrajově kapelu Christian Death, zhruba třem něco říkal název The sisters of Mercy nebo Bauhaus.

Deset pak znalo všechny, avšak jen podle názvu, který někde viděli. Zbytek jen kroutil hlavami, že nezná.

Otázka č. 3

Co vám říká název Joy Division

Na tuto otázku vždy zazněla odpověď nic, kromě jednoho případu, který věděl, že jde o kapelu. Zbylých 99 respondentů ani po částečné nápovědě neodpovědělo, a tak kontroverzní název kapely, o které bylo psáno v jiné kapitole, nikdo další nepoznal.

Otázka č. 4

Co ve vás vyvolávají přiložené obrázky. (viz dotazník v příloze).

Cybergoth girl - extravagance, špatný styl oblékání, živost, zlost, nadřazenost, sebevědomí, krev, násilí, exotika, trauma, přetvářka, štít, výstřednost, přehnanost, bláznovství, emoční problémy.

Kapela Alien sex fiend - skupina, společenství, mrtvoly, nepřirozenost, nenormálnost, odlišnost od okolí, bláznivost, zombie, bubáci, vlastní svět, podivnost, zviditelnění, mystičnost, dobrý pocit, sociální problémy, vymykání se zdravému rozumu

Náhodně vybraný obrázek goth girl³² na internetu - zvláštnost, smrt, smutek, děs, ošklivost, hrůza, extremismus, středověk, přehnanost, vnucování, vlastní svět, ukradený názor společnosti, porcelánová panenka, mumie

Victorian/romantic goth girl³³ - smutek, nezáměr, bezradnost, neví co dál, uzavřenost, deprese, špatný vztah k životu, negativní emoce, přijatelnost

Otázka č. 4

Kdo/Co je podle Vás Marilyn Manson (vlastním jménem Brian Warner)

Polovina respondentů znala jen jméno, ale nedovedla si vybavit k této osobě nic dalšího, kromě toho že to bude nejspíš zpěvák nebo herec. Jen tři lidé byli obeznámeni více s jeho osobou.

32 <http://gothdating.org/wp-content/uploads/2009/04/goth-girls.jpg>

33 <http://gothdating.org/wp-content/uploads/2009/04/goth-girls2.jpg>

Otázka č. 5

Chtěli byste se dovědět o této subkultuře více informací, případně jak?

Osmdesát lidí by chtělo vědět více. Zbytek to považuje za nepotřebné. Z možností dovědět se více dle způsobu vede setkání s živým gothickem, které získalo 55 hlasů, posléze kniha 15 lidí, 10 lidí by chtělo pravdivé a ucelené povídání na internetu, nebo elektronickou knihu.

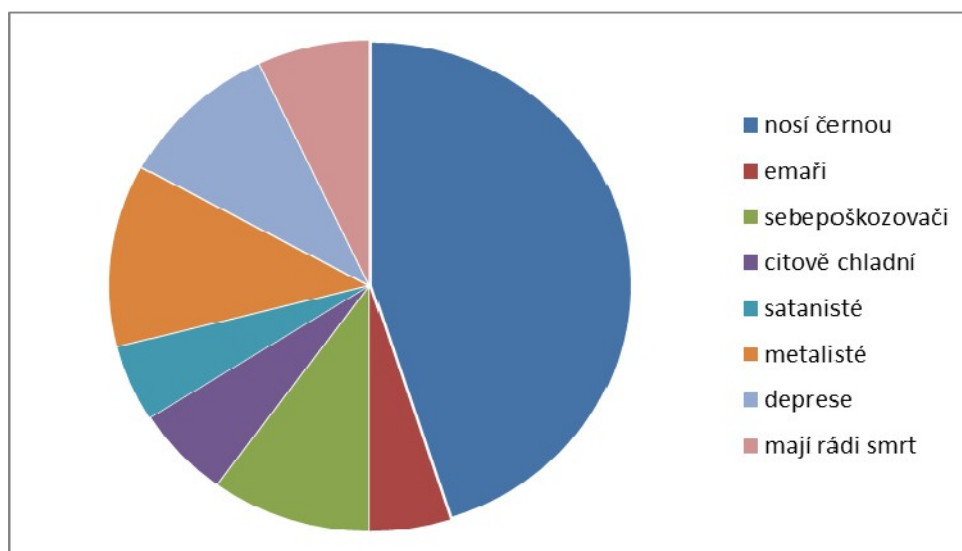
8. 2. 1. Grafické znázornění sondy

Jelikož v textu se obtížně hledá, rozhodl jsem se, pro početní a grafické znázornění sondy. Otázky 2, 3, 4 není třeba zanášet do tabulek, vzhledem k jejich částečné nekvantifikovatelnosti, nebo jasné a zřetelné formulaci odpovědí. Otázka jedna je zanesena do grafu a tabulky pro názornost rozložení respondentů po vybraných zónách/krajích a zároveň slouží i k informování o nejčastěji používaných slovech, či slovních spojeních v souvislosti s touto subkulturou.

Tabulka a graf pro otázku č. 1

a) Shromáždění nejčastějších výroků o subkultuře gothic.

Nejčastější výroky o subkultuře Gothic	
nosí černou	45
emaři	5
sebeпоškozovači	10
citově chladní	6
satanisté	5
metalisté	12
deprese	10
mají rádi smrt	7
celkem	100

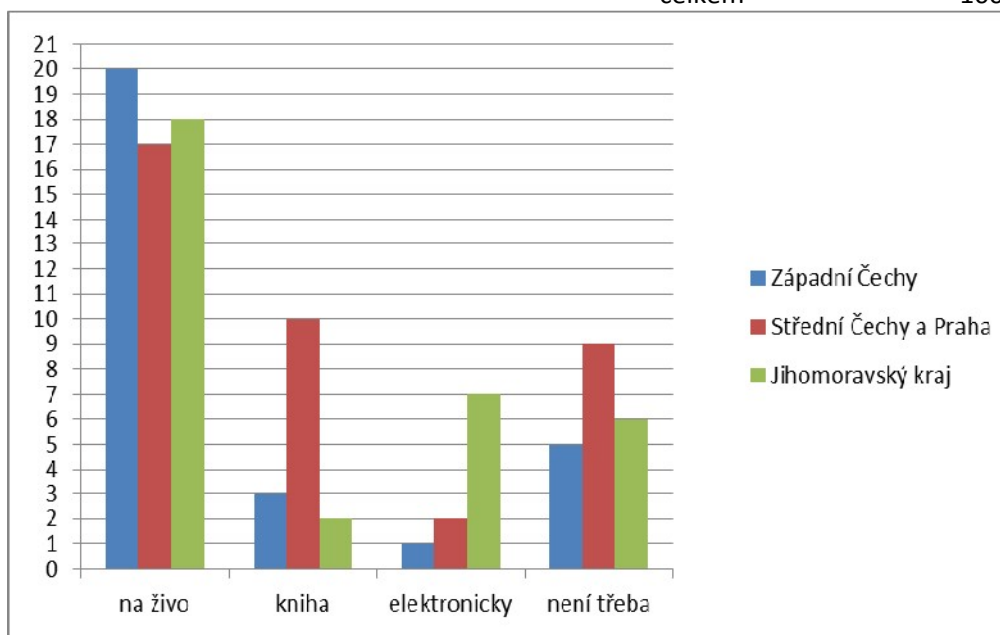

b) Rozložení relevantních vědomostí o subkultuře gothic v tabulce, bez grafu.

Co vám říká subkultura gothic				
	Západní Čechy	Střední Čechy a Praha	Jihomoravský kraj	celkem
nic (nemám informace)	29	35	25	89
hudební styl	0	2	8	10
je o nich kniha	0	1	0	1

Tabulka a graf pro otázku č. 5

Způsob získání více informací o subkultuře gothic				
	Západní Čechy	Střední Čechy a Praha	Jihomoravský kraj	celkem
na živo	20	17	18	55
kniha	3	10	2	15
elektronicky	1	2	7	10
není třeba	5	9	6	20
celkem				100

8. 2. 2. Závěrečné shrnutí sondy

Shrneme-li výsledky, o nichž předem víme, že se nejedná o sociologicky reprezentativní vzorek, pak s jistotou můžeme říci následující. Většina dotazovaných se dívá na tuto subkulturu se strachem a skrze zkreslené informace. Tento strach může pramenit z několika možných příčin. Přílišná demonizace skrze média, nebo strach z neznámého, jež je lidem bez rozdílu vlastní a díky němuž je minulost tak barvitá. Zároveň z poslední tabulky

vyplývá, že většina dotazovaných se chce svému „strachu“ postavit a obohatit svůj život informacemi o této subkultuře.

Bylo by zajímavé v diplomové práci dotazník upravit, vhodně rozšířit a následně provést opravdu řádný celorepublikový průzkum čítající alespoň 5000 respondentů.

9. Závěr

Subkultura gothic je velice rozmanitá co se týká hudebních stylů, módy ale i lidských příběhů a osudů. Tato práce pouze poodkryla některá témata, která jsou důležitá pro pochopení této subkultury.

Cíl první: Poskytnout relevantní a strukturované informace o subkultuře, ovlivňující styl života mladých lidí.

Myslím, že k naplnění tohoto cíle došlo v nejvyšší možné míře stanovené podmínkami pro tuto práci. Jsem si vědom toho, že témat v této subkultuře je mnoho a že by se ještě dalo pokračovat. Nicméně toto co zde uvádím je základ, na kterém zájemce může stavět další práci. Jsou zde informace uvedené na jednom místě i s odkazy, kudy se případně ubírat dále.

Cíl druhý:

S pomocí řízených rozhovorů v praktické části pomoci čtenářům rozlišit subkulturu gothic a emo.

U tohoto cíle si myslím, že z rozhovoru zazněly důležité prvky, které subkulturu odlišují od ostatních subkultur a směrů.

Cíl třetí:

Podnítit případné zájemce z řad studentů univerzity k důkladnějšímu průzkumu společenského povědomí o této subkultuře.

Splnění tohoto cíle je zatím otevřené a jeho splnění ukáže až čas. Každopádně předáním tohoto (v případě úspěšné obhajoby) textu veřejnosti formou knihy, se tak může stát.

Cíle, jež jsem si předsevzal v praktické části.

Cíl první:

S pomocí řízených rozhovorů dát čtenáři klíč k rozpoznávání základních prvků gothické subkultury a oddělit tak tuto subkulturu od jiných. (například emo nebo metal)

Hodně návodů zaznělo v rozhovoru s členem redakce sanctuary.cz Ezechielem. Pokud si někdo tu práci dá, pak určitě rozdíl mezi subkulturami najde.

Cíl druhý

Zjistit stav povědomí a informovanosti mladých lidí (15-35 let) o této subkultuře

Tato malá sonda byla jen letným průzkumem povědomí o této scéně. Nečiní si nárok na to být relevantním sociologickým průzkumem, ale přesto dokazuje, že některá témata (subkultura gothic) nejsou ve společnosti tak rozšířena i v dnešní době informačních technologií. Tato sonda (i její výsledek) si kladly za cíl podnítit čtenáře či studenta, k vypracování opravdového sociologického průzkumu, dalšímu rozpracování tohoto tématu.

Poslední slova na závěr. Tato práce mi dala velké množství nových informací, námětů k přemýšlení a v neposlední řadě i kontakty na zajímavé lidi. Doufám tedy, že bude přínosem i pro případné další zájemce.

Seznam Literatury

Tištěné prameny

DIGITALIS, Raven. *Goth: magická stránka temné kultury*. 1. Praha: Volvox Globator, 2010. 374 s. ISBN 978-80-7207-744-1.

HEATHER, Peter. *Gótové*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2002. 408 s. ISBN 80-7106-199-9.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada Publishing, 2007. 272 s. ISBN 978-80-247-1369-4. s. 182

SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže : uvedení do problematiky*. Praha : Grada Publishing, 2010. 288 s. ISBN 978-80-247-2907-7. s. 174

STAŇKOVÁ, Jaroslava; VODĚRA, Svatopluk. *Praha Gotická a Barokní*. Praha: Academia, 2001. 222 s. ISBN 80-200-0866-7. str. 11.

TODD, Malcolm. *The Early Germans*. Oxford : Wiley-Blackwell, 1992. 283 s. ISBN-13: 978-0631199045.

Digitální prameny

<http://gothic.hu.cz>

http://cs.wikipedia.org/wiki/B%C3%A9la_Lugosi

<http://cs.wikipedia.org/wiki/HNF>

http://en.wikipedia.org/wiki/Electronic_body_music

<http://www.asf-13thmoon.demon.co.uk/>

<http://www.bauhausmusik.com/>

<http://www.joydiv.org/>

<http://rumzine.com>

www.sanctuary.cz

<http://www.spots.cz>

<http://www.the-sisters-of-mercy.com>

<http://www.xiiiistoleti.com/>

Seznam příloh

Příloha č. 1 Email vyměněný s osobností Americké gothic scény Ravenem Digitalisem

Příloha č. 2 Dotazník na povědomí o subkultuře gothic

Příloha č. 1

Mail ode mne Ravenovi

Hi Raven,

I am from Czech republic (the Heart of Europe :-)), I am study Pedagogical science and I am interested in C.G. Jung psychology and psychotherapy. Before my University studies (school between high school and university in our school system) I wrote my graduate work about the archetype of Hero Perseus. We had very interesting teacher for philosophy and cultural anthropology, he lead my graduate work and show me interesting of other religion and movements. I read your book Goth Craft - The magical side of Dark Culture and must say she is very interesting and inspiring. But in Czech Republic is nothing similar, We have some Goth www, but they are only for small group. There are nothing as your books, there is only Goth Craft (published before 9 months). In our society I smell fear from unknown. My bachelor work theme is Goths in the Europe. I have some questions for you (second part of my work is interview with Goths)

1. How or where did you find information/learn about goths? (when you was a child or young adult - at the start of your carrier)
2. Is there something different between American Goths and European Goths?
3. Do you know any legends/tales from goth ancients? please tell me example or www/book
4. if i remember good, you say, that every gothic has his own religion (faith), but many pictures or photos display churches, cathedrals, gothic architecture, angels, connected with christianity. how can be connected pagan or any other religion with christian, are there any symbols behind?

I know that this questions are general but I must start from the beginning if I want succes in defence my bachelor work. I hope that you help me by answering this questions.

Thank you for help

Jaroslav Weigl, DiS.

Ravenova odpověď

Hello! Thanks for the reminder. Here you go; I hope this helps, and good luck in your fantastic studies :)

1. How or where did you find information/learn about goths? (when you was a child or young adult - at the start of your carrier)

I was introduced to the Gothic subculture around the age of 14. It was incredible to see people "dressing like darkness," and it inspired me to explore the music, art and styles associated with the subculture. From there, I found my place in the movement and eventually expressed my involvement in it by DJing dark and beautiful music, and by writing my first book, 'Goth Craft,' which I am very happy to say became translated into the Czech language!

2. Is there something different between American Goths and European Goths?

There are both similarities and differences between European and American Goths. European Goths are more connected to history in general, and this certainly includes history within the modern Gothic movement itself. In America, it's easier for people to be detached from Goth's English punk roots. Many people don't distinguish between Industrial subcultures, and sometimes you find a greater crossover between electronic genres and even metal. In Europe, musical styles are understood as their own movements or entities. While they still mix in European music, they seem to be more recognized individually.

3. Do you know any legends/tales from goth ancients? please tell me example or www/book

Hmmm, I don't think that's too applicable to the modern Goth movement. The historical account about the Ostragoths and Visigoths is fascinating, even if we have nothing to do with them in modern times!

4. if i remember good, you say, that every goth has his own religion (faith), but many pictures or photos display churhes, cathedrals, gothic architecture, angels, connected with christianity. how can be connected pagan or any other religion with christian, are there any symbols behind?

Yes, Goth is not a religion; it is a subculture based in music, art, philosophy and fashion. Gothic architecture, on the other hand, was indeed part of Catholicism and has

nothing to do with what is now called the modern Goth or Gothic movement, whose root is music. Many Goths wear ankhs, crosses, pentacles, and many other symbols -- everyone has their own view of God or the gods, which is part of the beauty of the subculture: individuality! I think that any community that encourages its members to be free in their expressions and mystical ideas is on the right track.

--

~R~

www.ravendigitalis.com

Příloha č. 2

Dotazník o subkultuře gothic

Obecné

Věk:

Pohlaví: muž žena

Vzdělání:

• Konkrétní

1) co ti říká pojem subkultura gothic

2) znáš některou z kapel ze seznamu (zaškrtni a napiš odkud)

XIII.století

Bauhaus

UK Decay

Sisters Of Mercy

Siuxie and the banshees

Christian Death

WarSaw

3) co ti říká název Joy Division

4) co v tobě vyvolávají následující obrázky (piš pod obrázky)

5) Kdo/Co je podle tebe Marylin Manson (vlastním jménem Brian Warner)

6) Chtěli byste se dovědět o této subkultuře více informací, případně jak?

Souhlasím s tím, aby moje bakalářská práce byla půjčována ke studijním účelům.
 Žádám, aby citace byly uváděny způsobem užívaným ve vědeckých pracích a aby se
 vypůjčovatelé řádně zapsali do přiloženého seznamu.

V Praze dne 19.5.2011

.....

Podpis

P ořadové číslo	Jméno čtenáře	č. ISIC karty	Bydliště	Dat um